

TWEE OP DRIE NEDERLANDERS: “ZWARTE PIET MOET BLIJVEN”

Opleiding wederom splijtzwam

Ouders kunnen veranderende Zwarte Piet prima uitleggen aan hun kinderen

1 december 2016

Meerderheid vindt maatschappelijke discussie over Zwarte Piet onterecht

Acht op de tien Nederlanders vinden het onterecht dat er een maatschappelijke discussie gaande is over het uiterlijk van Zwarte Piet, 65 procent vindt dat zelfs ‘volledig onterecht’.

Twee derde wil dat Zwarte Piet niet verandert¹

Twee derde vindt dat Zwarte Piet een zwarte huidskleur moet houden. Een substantiële minderheid vindt dat er een mix van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten en gekleurde Pieten moet komen of wil een geleidelijke verandering. Bijna niemand vindt dat zijn verschijning direct of helemaal moet worden veranderd, of dat Piet helemaal moet worden afgeschaft.

Van de hoger opgeleiden vindt ruim de helft een aanpassing nodig, onder lager opgeleiden is dat slechts een vijfde.

Van de huidige PVV-kiezers wil bijna iedereen (96%) dat Zwarte Piet blijft zoals hij altijd was. Ook kiezers van SGP, 50 Plus, SP, CDA, VVD en ChristenUnie zijn in ruime meerderheid tegen aanpassingen. Kiezers van GroenLinks, D66 en PvdA willen (per saldo) wel een verandering.

Meeste kinderen geen last van Zwarte Piet-discussie, een op drie wel

Een op de drie ouders van ‘gelovige’ kinderen geeft aan dat zijn of haar kind last heeft van de discussie over het uiterlijk van Zwarte Piet. Twee derde heeft daar geen (42%) of nauwelijks (22%) last van.

Zeven op de tien ouders kunnen nieuwe uiterlijk Piet prima uitleggen aan kinderen

Op de vraag “Hoe goed of slecht kunt u aan uw ‘gelovige’ kinderen uitleggen hoe het zit met het uiterlijk van Zwarte Piet?” zegt ongeveer de helft: dat doe ik niet. Vaak omdat de kinderen daar te jong voor zijn. Van degenen die dat wel proberen uit te leggen, zeggen zeven op de tien ouders dat dat (heel) goed lukt. Ruim een kwart lukt dat niet zo goed tot slecht.

“Een kleine minderheid van tegenstanders verpest het feest van Sinterklaas”

Ruim acht op de tien Nederlanders vinden dat een kleine minderheid van tegenstanders het feest van Sinterklaas verpest.

Dit blijkt uit onderzoek van **I&O Research** onder 2.890 Nederlanders van 18 jaar en ouder.

¹ In het I&O Research Panel zijn Nederlanders met een migrantenachtergrond ondervraagd.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

- Peter Kanne (06-31943707)
- Laurens Klein Kranenburg (053-4825025)

*Overname uit deze publicatie is alleen toegestaan met expliciete vermelding van **I&O Research** als bron.*

Nederlanders: maatschappelijke discussie over Zwarte Piet onterecht

Over het uiterlijk en de kleur van Zwarte Piet wordt al een aantal jaren gediscussieerd. Ook dit jaar laait de discussie weer heftig op. Sommige mensen vinden dat de verschijning van Zwarte Piet moet blijven zoals deze was, anderen vinden dat Piet niet langer zwart moet zijn of helemaal moet worden afgeschaft. RTL en het Sinterklaasjournaal, evenals een aantal commerciële partijen en gemeenten hebben al veranderingen doorgevoerd.

We vroegen de Nederlanders wat ze ervan vinden dat er een maatschappelijke discussie is over het uiterlijk van Zwarte Piet. Maar liefst acht op de tien vinden de discussie onterecht, 65% zelfs 'volledig onterecht'. Onder hoger opgeleiden vindt een derde het wel een terechte discussie, maar ook hier heeft bijna twee derde (63%) de discussie liever niet.

Tabel 1

Wat vindt u ervan dat er een maatschappelijke discussie is over het uiterlijk van Zwarte Piet? Vindt u dat terecht of onterecht? (naar opleidingsniveau)

	TOTAAL	LAAG	MIDDELBAAR	HOOG
Volledig terecht	5%	3%	4%	11%
Enigszins terecht	14%	6%	13%	25%
Niet zo terecht	15%	11%	14%	21%
Volledig onterecht	65%	78%	69%	42%
Weet ik niet	1%	1%	1%	1%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%

Twée derde wil dat Zwarte Piet niet verandert

Hoger opgeleiden willen (per saldo) wel verandering

De hamvraag, of en hoe het uiterlijk van Zwarte Piet moet veranderen, wordt eveneens zeer duidelijk beantwoord: 65% vindt dat het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was en dat hij een zwarte huidskleur moet houden. Een substantiële minderheid vindt dat er een mix van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten en gekleurde Pieten moet komen (14%) en 13% wil een geleidelijke verandering (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur). Bijna niemand vindt dat zijn verschijning direct of helemaal (alleen nog witte of gekleurde pieten) moet worden veranderd of dat Piet helemaal moet worden afgeschaft.

Tabel 2

Wat vindt u? Kunt u een van onderstaande uitspraken kiezen? (naar opleidingsniveau)

	TOTAAL	LAAG	MIDDEL-BAAR	HOOG
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet blijven zoals het was (met zwarte huidskleur)	65%	78%	68%	44%
Er moet een mix zijn van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten (roetvegen, lichtere huidskleur) en gekleurde Pieten.	14%	10%	14%	19%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet geleidelijk veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	13%	8%	12%	20%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet direct veranderen (naar een Schoorsteen Piet met roetvegen en een lichtere huidskleur)	4%	1%	3%	9%
Het uiterlijk van Zwarte Piet moet helemaal veranderen (alleen nog witte of gekleurde huidskleur)	1%	0%	1%	3%
Piet moet helemaal worden afgeschaft (geen gekleurde of Zwarte Pieten)	1%	0%	1%	2%
Weet ik niet	2%	2%	2%	3%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%

We zien een sterk verschil naar opleiding. Van de hoger opgeleiden vindt ruim de helft een aanpassing nodig, onder lager opgeleiden is dat slechts een vijfde.

Er is een duidelijke relatie met politieke voorkeur. Van de huidige PVV-kiezers wil bijna iedereen (96%) dat Zwarte Piet blijft zoals hij altijd was: zwart. Ook kiezers van SGP, 50 Plus, SP, CDA, VVD en ChristenUnie zijn in ruime meerderheid tegen aanpassingen.

Driekwart van de GroenLinks-kiezers wil juist *we* een verandering van Zwarte Piet, hoewel de meerderheid van de GL-kiezers een geleidelijke aanpassing of een mix van zwarte en gekleurde Pieten wil. Ook de D66- en PvdA-kiezers neigen hier meer naar.

Tabel 3

Wat vindt u? Kunt u een van onderstaande uitspraken kiezen? (naar partij van eerste voorkeur)

	TO-TAAL	PVV	SGP	50+	SP	CDA	VVD	CU	PVDD	D66	PVDA	GL
Zwarte Piet moet blijven zoals het was	65%	96%	85%	83%	68%	68%	65%	62%	60%	41%	35%	27%
Mix van Zwarte Pieten, Schoorsteen Pieten en gekleurde Pieten.	14%	2%	7%	6%	17%	15%	16%	18%	13%	25%	22%	22%
Uiterlijk moet geleidelijk veranderen	13%	2%	3%	9%	8%	15%	13%	12%	13%	20%	23%	26%
Uiterlijk moet direct veranderen	4%	0%	0%	1%	2%	1%	2%	6%	9%	8%	11%	13%
Uiterlijk moet helemaal veranderen	1%	0%	0%	1%	2%	0%	2%	0%	2%	1%	2%	6%
Piet moet helemaal worden afgeschaft	1%	0%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	1%	1%	4%	1%
Weet ik niet	2%	0%	4%	0%	3%	1%	2%	2%	2%	4%	3%	6%

Ook is er een verband met stedelijkheid, al is die niet zo sterk als de relatie met opleiding. In de zeer sterk stedelijke gebieden staat men het meest open voor verandering: 44 procent wil dat het blijft zoals het is, 52 procent wil een aanpassing. In de minder stedelijke gebieden is tussen de 60 en 70 procent van mening dat Zwarte Piet niet moet veranderen.

Aanpassingen RTL en NTR vallen niet goed

RTL heeft er dit jaar voor gekozen geen Zwarte Pieten meer te laten zien, alleen nog een Schoorsteen Piet. In het vervolg heet hij gewoon 'Piet'. In het Sinterklaasjournaal, het kinderprogramma van de NTR, zijn dit jaar, naast de traditionele Zwarte Pieten ook Mondriaanpieten, Witte Pieten en Roet Pieten te zien.

Beide ingrepen worden maar matig gewaardeerd: 62 procent vindt de veranderingen bij RTL slecht tot zeer slecht, 58 procent vindt dat van de wijzigingen bij het Sinterklaasjournaal. Slechts 16 respectievelijk 18 procent vindt dit goede veranderingen. Het maakt hiervoor weinig uit of men wel of geen kinderen in de Sinterklaasleeftijd heeft.

Naar opleiding zien we wel verschillen: van de hoger opgeleiden vindt respectievelijk 27 en 28 procent dit goed, onder lager opgeleiden is dat 9 en 11 procent.

Tabel 4

Wat vindt u hiervan? Veranderingen bij RTL en Sinterklaasjournaal (NTR)

	RTL	NTR
Heel goed	6%	4%
Goed	10%	14%
Niet goed en ook niet slecht	20%	22%
Slecht	23%	25%
Heel slecht	39%	33%
Weet ik niet	2%	2%
TOTAAL	100%	100%

Twee op de drie kinderen heeft geen last van Zwarte Piet-discussie, een op drie wel

Van de bevroegde Nederlanders heeft 13 procent kinderen tussen 0 en 8 jaar. Hiervan heeft 71 procent kinderen die nog in Sinterklaas geloven, 18 procent heeft zowel kinderen die nog geloven en kinderen die niet meer geloven. Deze ouders hebben we gevraagd of ze merken dat hun 'gelovige' kinderen last hebben van de discussie over het uiterlijk van Zwarte Piet. Een op de drie ouders geeft aan dat de kinderen daar veel (7%) of enigszins (27%) last van hebben. Twee derde niet (42%) of nauwelijks (22%).

Tabel 5

In welke mate hebben 'gelovige' kinderen last van discussie over het uiterlijk van Zwarte Piet?
(Basis: ouders van kinderen die geloven in Sinterklaas)

	ouders
Veel last	7%
Enigszins	27%
Nauwelijks	22%
Geen last	42%
Weet ik niet	3%
TOTAAL	100%

Zeven op de tien ouders kunnen nieuwe uiterlijk Piet prima uitleggen aan kinderen

Op de vraag “Hoe goed of slecht kunt u aan uw ‘gelovige’ kinderen uitleggen hoe het zit met het uiterlijk van Zwarte Piet?” zegt ongeveer de helft: dat doe ik niet. Vaak omdat de kinderen daar te jong voor zijn. Van degenen die dat wel proberen uit te leggen, zeggen zeven op de tien ouders dat dat (heel) goed lukt. Ruim een kwart lukt dat niet zo goed tot slecht.

Tabel 6

Hoe goed of slecht kunt u aan uw 'gelovige' kinderen uitleggen hoe het zit met het uiterlijk van Zwarte Piet?

	ouders van 'ge lovige' kinderen (N=325)	ouders die dat uitleggen ² (N=166)
Heel goed	14%	27%
Goed	23%	45%
Niet zo goed	9%	18%
Slecht	5%	10%
Ik probeer dat niet uit te leggen	21%	-
Mijn kinderen zijn nog te jong om dat uit te leggen	28%	-
TOTAAL	100%	100%

Degenen die zeggen dat hun kinderen er last van hebben, hebben we gevraagd waar die last uit bestaat. Hieruit komen vooral termen als 'verwarring', 'onbegrip' en 'discussie' naar voren. Op tv en radio zien en horen ze tegenstrijdige zaken. Zo zegt een ouder: "Ze weten 'Zwarte Piet is lief' en schrikken ervan dat er mensen zijn die 'hem niet lief' vinden". De media spelen hier een nadrukkelijke rol in, maar ook de broers, zussen, ooms, tantes en vrienden: "Ze horen volwassenen, media of oudere broers of zussen erover. Dat geeft verwarring en bij sommige zelfs zorgen en schuldgevoel".

Figuur 1

Wat voor last hebben uw 'gelovige' kinderen van de discussie over Zwarte Piet?

² *Uitkomst als degenen die dat niet kunnen of proberen uit te leggen niet worden meegenomen.*

Enkele citaten:

“Doordat er op het moment geen eenduidig beleid is, ontstaat er verwarring. Sommige ouders, scholen, media houden vast aan het oude, anderen proberen mee te werken aan nieuw beleid, verwarrend voor kinderen”.

“De Mondriaan Pieten zijn ook voor hun een raar fenomeen. Ze begrijpen niet waarom een piet eerst zwart was (door roet) en nu blauw, geel, rood enz. Ze vinden dit raar en niet leuk”.

“De demonstraties van voor- en tegenstanders. En het gekibbel van volwassenen met het IQ van een paasei!”

“Je moet oppassen want er wordt overal over gesproken en mijn kind komt ook met vragen, of de radio staat aan en men begint erover, er wordt totaal niet meer opgelet welk tijdstip of wat er hier over gesproken wordt. En na al deze ellende zal dit ook het laatste jaar zijn dat onze dochter gelooft. Heel jammer, maar de vele vragen hoe alles nu zo is en kan maakt het hele feest niet meer leuk en dat is precies wat men wil. Laten we dan alle tradities aanpakken en afschaffen. Tenslotte is dit een oer-Hollandse traditie en zit er niks discriminerend achter, al lijkt tegenwoordig alles discriminatie”.

“Een kleine minderheid van tegenstanders verpest het feest van Sinterklaas”

Tot slot hebben we vijf stellingen voorgelegd. Hieruit blijkt wederom dat een ruime meerderheid wil vasthouden aan het Sinterklaasfeest: slechts 5 procent wil het feest afschaffen, slechts 17 procent vindt het een goede zaak dat het uiterlijk van Zwarte Piet verandert, 69 procent vindt dat de Sinterklaastraditie moet blijven zoals hij is, mét Zwarte Piet.

Maar liefst 83 procent vindt dat een kleine minderheid van tegenstanders het feest van Sinterklaas verpest.

De enige stelling waarop een verdeeld beeld is te zien, heeft betrekking op de toekomst. Met de stelling “Over 10 jaar is er geen Zwarte Piet meer te zien in Nederland” is 25 procent het eens, 48 procent is het er mee oneens, 14 procent is het eens noch oneens en 13 procent weet het niet.

Tabel 7

Kunt u voor de volgende stellingen met betrekking tot Zwarte Piet aangeven in welke mate u het er mee eens of oneens bent?

	DE SINTERKLAAS TRADITIE MÉT ZWARTE PIET MOET BLIJVEN ZOALS HIJ IS.	HET IS EEN GOEDE ZAAK DAT HET UITERLIJK VAN ZWARTE PIET VERANDERT.	EEN KLEINE MINDERHEID VAN TEGENSTANDERS VERPEST HET FEEST VAN SINTERKLAAS.	HET SINTERKLAAS-FEEST KAN BETER HELEMAAL WORDEN AFGESCHAFT.	OVER 10 JAAR IS ER GEEN ZWARTE PIET MEER TE ZIEN IN NEDERLAND.
Helemaal mee eens	53%	5%	59%	3%	8%
Mee eens	16%	12%	24%	2%	17%
Neutraal	12%	15%	6%	5%	14%
Mee oneens	9%	16%	5%	12%	19%
Helemaal mee oneens	8%	49%	5%	76%	29%
Weet ik niet	1%	2%	1%	2%	13%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Onderzoeksverantwoording

De vragenlijst kon worden ingevuld van donderdag 17 november tot en met maandag 21 november 2016. Aan dit onderzoek namen 2.890 Nederlanders van 18 jaar en ouder deel. Het grootste deel van de deelnemers is afkomstig uit het I&O Research Panel (96%). De overige deelnemers (4%) zijn via PanelClix benaderd voor dit onderzoek.

De onderzoeksresultaten zijn na herweging op geslacht, leeftijd, provincie en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 representatief voor alle Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). De respondenten hebben geen financiële vergoeding gehad voor hun aanmelding voor het panel. Ook voor deelname aan dit onderzoek kregen respondenten uit het I&O Research Panel geen vergoeding.

I&O Research

I&O Research is een maatschappelijk betrokken bureau voor beleids- en marktonderzoek. Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties. I&O Research is de laatste jaren gegroeid tot het achtste marktonderzoeksbureau van Nederland. In de sector 'overheid & onderwijs' is I&O Research de nummer 1 (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA). I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001- en ISO 20252-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.